

Onderwerp**Nationaal Programma Landelijk Gebied****Kern mededeling:**

Het Rijk heeft het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) aangekondigd in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) van september 2020. De contouren van dit programma zijn in de NOVI beschreven. Deze statenmededeling geeft inzicht in deze contouren, de stappen die vanuit het Rijk worden gezet om te komen tot het NPLG en de relatie van NPLG met onder meer de stikstofaanpak en de grote maatschappelijke opgaven in het landelijk gebied per april 2022.

Mededeling:

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) is een van de programma's die zijn aangekondigd in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) van september 2020 en is opgenomen in het coalitieakkoord 2021-2025 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' van december 2021. Het Rijk werkt op dit moment aan een startnotitie voor het NPLG. De publicatie van het ontwerp-NPLG is voorzien in het najaar van 2022. Het NPLG zal van de provincie Flevoland inspanningen vragen en kansen bieden om een bijdrage te leveren aan de grote maatschappelijke opgaven op nationaal en provinciaal niveau. De verwachting is dat de provincie wordt gevraagd om in 2023 een integraal gebiedsplan op te stellen voor het landelijk gebied. Provinciale Staten krijgen met deze statenmededeling inzicht in de contouren van het NPLG, de stand van zaken, de voorziene stappen in de aankomende periode en onder meer de relatie met de stikstofaanpak.

Aanleiding voor NPLG

De aanleiding van het Rijk om te komen tot het NPLG is dat de grote transitie ten aanzien van klimaat, landbouw, energie, wonen een grote (ruimtelijke) impact in het landelijk gebied zullen hebben. In de NOVI wordt daarover aangegeven: "Natuurlijke systemen en landschap staan [...] onder druk. Tegelijkertijd zijn er veel opgaven in het landelijk gebied, zoals transitie van de landbouw, de energietransitie, klimaatadaptatie, natuurherstel, bodemdaling en verdergaande verstedelijking. Een toekomstbestendige ontwikkeling vraagt een verantwoorde herinrichting van het landelijk gebied en een verbetering van de milieukwaliteit". Het Kabinet heeft in het Regeerakkoord aangekondigd de internationale verplichtingen in het landelijke gebied te realiseren, met een aanpak waarin een gebiedsgerichte invulling en het onontkoombaar realiseren van de internationale verplichtingen centraal staan.

Kernopgaven van het NPLG

De kernopgaven voor het NPLG zijn het realiseren van Europese internationale verplichtingen op het terrein van natuur (waaronder N2000, inclusief de nationale en regionale stikstofopgave), water (KRW en Nitratrichtlijn) en klimaat (terugdringen broeikasgassen als gevolg van landbouw en landgebruik) en een samenhangende regionale aanpak van deze opgaven. Bij het realiseren van de doelen speelt het perspectief van de land- en tuinbouw en de leefbaarheid van het landelijk gebied een essentiële rol.

Het Rijk zet erop in dat in oktober 2022 vanuit het NPLG structurerende keuzes zijn gemaakt over hoe met de ruimte in Nederland om te gaan. Onderdeel hiervan is het actualiseren en doorontwikkelen van bestaande gebiedsprocessen. De verwachting is dat het Rijk in oktober 2022 ook de extra benodigde inzet (doelen, instrumenten, budget, uitvoering) heeft bepaald. Voor de realisatie van het NPLG

Registratienummer

2950943

Datum

25 april 2022

Afdeling/Bureau

GE

Openbaarheid**Openbaar****Portefeuillehouder****Hofstra, H.J.****Ter kennisname aan PS en
burgerleden**

heeft het Rijk een Transitiefonds met een bedrag van € 25 miljard ingesteld voor de periode tot en met 2035.

Onderwerpen in het verlengde van de hoofdopgaven

Naast deze kernopgaven zijn er onderwerpen die een plek kunnen krijgen in de programma's, c.q. gebiedsplannen per provincie. Veelal omdat dat ze sterk in het verlengde liggen van keuzes die in het kader van de kernopgaven worden gemaakt. Dit kan bijvoorbeeld gaan over bijvoorbeeld zoönose/gezondheid, dierenwelzijn, ondermijning, geuroverlast en fijnstofproblematiek. In de gebiedsplannen per provincie wordt verder aandacht besteed aan de leefbaarheid van gebieden, brede welvaart en behouden en versterken van cultureel erfgoed en unieke landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten.

Programma's/gebiedsplannen per provincie

Voor de realisatie van de doelen van het NPLG wordt provincies gevraagd om regionale gebiedsplannen voor het landelijk gebied op te stellen. Deze gebiedsplannen hebben een brede scope en betreffen het gehele landelijk gebied. De (uitvoerings)maatregelen in het kader van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering kunnen hierin worden opgenomen. De gebiedsplannen die naar verwachting in juli 2023 gereed dienen te zijn, bevatten de regionale doelen en maatregelen voor klimaat, water en natuur/stikstof.

Samenhang met Strategische Agenda Flevoland

Zoals u eerder bent geïnformeerd, werken de provincie Flevoland, de zes Flevolandse gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland onder de noemer "Samen Maken We Flevoland" samen met het rijk aan een Strategische Agenda Flevoland. De Agenda onderscheidt drie pijlers aan de ruimtelijke ontwikkeling van de regio: vitale steden en dorpen, toekomstbestendige regionale economie en robuust natuurlijk fundament. De kernopgaven van het NPLG vallen binnen deze pijlers. De provinciale uitwerking van het NPLG is een invulling van de wederkerige afspraken die de provincie in het kader van de Agenda wil maken over het realiseren van nationale en regionale opgaven.

Vervolgstappen

Voor zover nu bekend, wil het Rijk in het kader van zowel het NPLG als andere ruimtelijke trajecten met de 12 provincies afspraken maken over hoe te werken aan de grote opgaven met een (directe of indirecte) fysieke impact in het landelijk gebied, samen met de medeoverheden. De provincie heeft hiertoe overleg binnen de regio en met het Rijk. Het Rijk wil in het najaar van 2022 per provincie (niet-vrijblijvende) kwantitatieve doelstellingen formuleren, aangeven welk budget daarvoor beschikbaar is en welke ruimte er bij de realisatie is. Een deel van de doelen zal voor de provincie in zijn geheel gelden. Daarnaast is het aannemelijk dat ook voor specifieke deelgebieden doelen worden geformuleerd. Een gedetailleerde planning van het Rijk voor dit jaar is opgenomen in de Kamerbrief van de minister voor Natuur en Stikstof van 10 februari, die als bijlage is bijgesloten.

"Right to challenge"

De verwachting is dat de provincies als gebiedsregisseur samen met medeoverheden en maatschappelijke gebiedspartijen – op basis van de doelen en budget, zoals door het Rijk geformuleerd – tot de zomer van 2023 de gelegenheid krijgen de afspraken te verrijken en regionale opgaven te koppelen ("right to challenge"). De verwachting is tevens dat lopende gebiedsgerichte trajecten gericht op het bereiken van de inhoudelijke beleidsdoelen (water, natuur, stikstof en klimaat) voor zover deze vallen binnen de scope van het NPLG, kunnen worden geïntegreerd in dit proces.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Kamerbrief over NPLG van februari 2022	2954011	ja

Vergaderjaar 2021–2022

35 925 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2022

Nr. 98

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR NATUUR EN STIKSTOF

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 februari 2022

Tijdens het debat van de Regeringsverklaring van 18 en 19 januari jl. (Handelingen II 2021/22, nr. 38, items 6 en 9 en Handelingen II 2021/22, nr. 39, items 3 en 6) heeft het lid Hermans (VVD) verzocht om van elke bewindspersoon een planningsbrief te ontvangen. Middels deze brief informeer ik uw Kamer over de planning aangaande de opgaven waar ik voor sta en welke ambities daarover in het coalitieakkoord zijn opgenomen (Kamerstuk 35 788, nr. 77). Ik ga de komende periode graag met uw Kamer in gesprek over zowel de uitwerking van de voornemens uit het coalitieakkoord als de uitdagingen die deze ambities kennen, zeker ook voor de inwoners en ondernemingen die dit treft, en hoe we hiermee om kunnen gaan.

Opgave

De natuur in Nederland staat onder druk. Op veel plekken zijn – ondanks inspanningen die eerder gepleegd zijn – de water- en bodemkwaliteit onvoldoende en leiden stikstof- en broeikasgasuitstoot tot schade aan de natuur en klimaat. Nederland staat daarom de komende jaren voor een aantal grote, urgente opgaven. Deze opgaven vragen de komende periode een integrale gebiedsgerichte aanpak die zich niet alleen richt op stikstof maar ook op water- en bodemkwaliteit, klimaat en biodiversiteit, en daarmee inzet vraagt van meerdere sectoren. Bij het realiseren van de doelen speelt het perspectief van de land- en tuinbouw en de leefbaarheid van het landelijk gebied een essentiële rol. Aan de hand van de uitwerking van de verschillende opgaven wil ik met uw Kamer in gesprek over de invulling daarvan. Op de volgende momenten streef ik ernaar uw Kamer nader te informeren over de op mijn terrein geformuleerde ambities in het coalitieakkoord:

Maart 2022	Uw Kamer ontvangt een hoofdlijnenbrief over de integrale gebiedsgerichte aanpak, die ik gezamenlijk met de Minister van LNV zal sturen. In deze brief schets ik de contouren van het Nationaal Programma Landelijk Gebied, de instrumenten in de gebiedsgerichte aanpak, de doelen voor integrale gebiedsgerichte aanpak, de inzet van het transitiefonds, vergunningsverlening en de ecologische autoriteit. Hierbij wordt door de Minister van landbouw natuur en voedselkwaliteit ingegaan op het perspectief in de landbouwsector en de transitie naar kringlooplandbouw. Bij deze brief komt een wie-doet-wat-lijst om aan te geven welke bewindspersoon welke bijdrage levert ten aanzien van stikstofreductie en de integrale- en gebiedsgerichte aanpak. Ook streven we ernaar om een (op dat moment) voorziene wetgevingsagenda voor deze opgaven toe te voegen. De Minister voor Klimaat en Energie informeert uw Kamer op korte termijn over het proces en de planning van de uitwerking van de klimaatplannen van het kabinet. Die uitwerking zal voor de landbouw en het landgebruik grotendeels meelopen in de uitwerking van de integrale gebiedsgerichte aanpak.
April 2022	Uw Kamer ontvangt een startnota voor het nationaal programma landelijk gebied. Ik geef samen met de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (vanwege de ruimtelijke orderingsaspecten) en de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (vanwege de verantwoordelijkheid over het beleid ten aanzien van water en bodem) vorm aan het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Tevens wordt hierbij samengewerkt met de Minister voor Klimaat en Energie, in het kader van de klimaatopgave voor landbouw en landgebruik en onder andere in het licht van de grote impact in het landelijk gebied van zowel het NPLG als de energietransitie. In oktober volgt het ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied.
April 2022	Ik streef ernaar om uw Kamer in april een nadere planning te sturen van de juridische verankering van de integrale aanpak in onder meer de Wet natuurbescherming en/of de Omgevingswet (afhankelijk van het moment van inwerkingtreding). Dat gaat onder meer om het nader vastleggen van de doelen, van hoe het onontkoombaar halen van de doelen wordt geborgd, en om wijzigingen naar aanleiding van de verbreding van de aanpak.
Bij Voorjaars- nota	Zoals aangegeven in het coalitieakkoord, zet het kabinet zich in om de unieke cultuur van Bonaire, Saba en Sint Eustatius, zowel boven als onder water, beter te beschermen. Voor wat betreft natuur is incidenteel voor de uitvoering van de eerste fase (tot 2025) van het Natuur en milieu beleidsplan Caribisch Nederland 2020–2030 35 miljoen gereserveerd. Over de nadere uitwerking hiervan wordt uw Kamer bij voorjaarsnota geïnformeerd.
Medio 2022	Medio 2022 zal ik samen met de Minister van LNV uw Kamer een overzicht sturen van de mogelijkheden en effecten van het creëren van een nieuwe categorie «landschapsgrond» als ruimtelijke bestemming en de consequenties voor samenhangende regelingen en regelgeving.
Najaar 2022	Mijn streven is om, samen met de Minister van Financiën, dit najaar een instellingswet voor het transitiefonds bij uw Kamer in te dienen. Het eerste moment om het transitiefonds in werking te doen treden is bij Prinsjesdag 2023.

Vanuit de verplichtingen uit de wet stikstofreductie en natuurverbetering, waaronder de realisatie van de omgevingswaarden voor stikstofreductie die op dit moment in de wet zijn vastgelegd, is het van belang om onverkort tempo te houden in de stikstofaanpak. Vanwege de noodzakelijke te nemen stappen in de stikstofaanpak, houdt het kabinet het tijdpad van de wet stikstofreductie en natuurverbetering aan. Het kabinet zal daarom in mei dit jaar de inspraakprocedure op het ontwerpprogramma SN starten. Het programma SN zal volgens planning na de zomer worden vastgesteld. Tegelijk werken we de komende tijd uit hoe maximale synergie kan worden bereikt tussen het programma SN en het NPLG, om zo te komen tot een integrale (gebiedsgerichte) aanpak die voldoet aan de bredere ambities en versnelling uit het coalitieakkoord. Daarbij wordt bezien of en hoe een versnelling kan worden gerealiseerd. Ik zal uw Kamer hierover informeren.

Tot slot

In deze brief heb ik geen uitputtend overzicht gegeven van alle onderwerpen waarmee ik aan de slag zal gaan en waarover ik uw Kamer zal informeren. Zo komt er naar alle waarschijnlijkheid in april een verzamelbrief Natuur waarin ik uw Kamer de voortgang op een aantal kleinere, maar niet minder belangrijke, onderdelen van het natuurbeleid, zal melden. Wel meen ik de belangrijkste aspecten eruit gelicht te hebben en van een planning te hebben voorzien. Ik kijk ernaar uit om hier met uw Kamer de komende periode vorm aan te geven.

De Minister voor Natuur en Stikstof,
Ch. van der Wal-Zeggelink